

การศึกษาความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม
ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม 10 บึงกอก-หนองกุลา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1
A STUDY OF NEEDS ASSESSMENT ON INNOVATIVE LEADERSHIP
SKILLS OF SCHOOL ADMINISTRATORS OF BUENG KOK –
NONGKULA GROUPS 10 SCHOOL UNDER PHITSANULOK
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

¹ณัฐพร จุ่นคง และ ²นิรดา เวชญาลักษณ์

¹Nuttaporn Junkong and ²Nirada Wechayaluck

¹มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ประเทศไทย

¹ Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

¹nattaporn.s@psru.ac.th

Received: September 29, 2023; **Revised:** November 20, 2023; **Accepted:** December 25, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม 10 บึงกอก – หนองกุลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาในกลุ่ม 10 บึงกอก – หนองกุลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน ได้จำนวน 108 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 9 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจงและครูผู้สอน จำนวน 99 คน โดยวิธีการเทียบสัดส่วนตามจำนวนครูในโรงเรียนและการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการ

¹ นักศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัราชภัฏพิบูลสงคราม

² รองศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัราชภัฏพิบูลสงคราม

วิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบ 2 คำตอบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม 10 ปึงกอก – หนองกุลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ในภาพรวม พบว่า ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน สภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความต้องการจำเป็นทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับสภาพที่ควรจะเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารความเสี่ยง ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการทำงานเป็นทีม และมีส่วนร่วมและด้านการคิดสร้างสรรค์

คำสำคัญ : ความต้องการจำเป็น, คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research is to study the needs assessment for developing the characteristic of innovative leadership of Educational institution administrators in the 10 group of Buengkok - Nongkula belongs to Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1. The researcher determined the sample size by using Krejcie, R.V., and Morgan D.W. Table from 108 people which are the educational institution administrators 9 people by Purposive Sampling and 99 teachers by comparing the quantity of them in the school and simple random sampling. The instruments used in this study is the Rating Scale questionnaire 5 levels with 2 answers. The statistical tools used for data analysis are percentage value, average, standard deviation and Priority Needs Index (PNI) of the needs. The results of the study related to the innovative leadership characteristic of Educational institution administrators in the 10th group of Buengkok - Nongkula belongs to Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1 found that the difference of average of them the innovative leadership characteristic of Educational institution administrators all 4 sides in the actual condition is in the Good level. A condition as it should be is in Excellent level which needs a

requirement in all sides by sorting from highest to lowest such as risk management, having a vision, teamwork and creative thinking.

Keywords : Needs Assessment, Innovative Leadership Skills, School Administrators,

บทนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาเทคโนโลยีสารสนเทศได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องก้าวกระโดด และเป็นไปอย่างพลิกผัน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพสังคม วัฒนธรรมและการแข่งขันทางเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดจากการผันผวน ความไม่แน่นอน ความสลับซับซ้อนและความคลุมเครือส่งผลให้องค์การต้องปรับวิธีการปฏิบัติงานและนำเทคโนโลยีมาขับเคลื่อนการดำเนินงานของ องค์กรให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เมื่อเกิดการใช้เทคโนโลยีอย่างแพร่หลาย ผู้คนเกิดความคิดสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้นมีความคิดต่อยอดที่ทำหายจากการใช้เทคโนโลยีจนเกิดเป็นนวัตกรรมในที่สุด ซึ่งนวัตกรรมนั้นเป็นสิ่งใหม่ที่เป็นผลิตภัณฑ์ บริการ หรือกระบวนการที่เกิดจากการใช้ความรู้ ประสบการณ์และความคิดสร้างสรรค์พัฒนาขึ้นก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งรวมถึงองค์การทางการศึกษาที่มีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปและนำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาการบริหารงานในด้านต่างๆ อย่างแพร่หลาย เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพมีความสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษาและการพัฒนานวัตกรรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารการศึกษา เนื่องจากนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสามารถช่วยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 และสนองต่อความต้องการกำลังคนยุค 4.0 ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารการศึกษาทั้งประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการสถานศึกษาและการใช้จ่ายงบประมาณ ช่วยในการยกระดับคุณภาพการศึกษาช่วยในการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและแก้ปัญหาทางการศึกษาเกี่ยวกับเด็กที่จะเข้าสู่ระบบการศึกษาลดลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 12)

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจึงมีความสำคัญกับผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งจะส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้นวัตกรรมหรือสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาสามารถพัฒนานั้นเอง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคนี้ต้องเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการทำให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม เพื่อทำให้เกิดผลลัพธ์ที่มีคุณค่าและมีคุณภาพโดยสาเหตุ

ที่ทำให้้องค์การต้องสร้างสรรค์นวัตกรรมให้เกิดขึ้นในองค์กรคือสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร เช่น เทคโนโลยี สภาพเศรษฐกิจสังคมหรือการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นต้น ทำให้หลายองค์การจำเป็นต้องปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยใช้นวัตกรรมเป็นตัวขับเคลื่อนเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันหรือเพื่อสร้างชื่อเสียงขององค์กรและพนักงาน โดยการทำให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ผู้นำขององค์กรนวัตกรรมคือผู้ที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม รวมทั้งศักยภาพของทรัพยากร สภาพแวดล้อมในองค์กร การสร้างวัฒนธรรมในองค์กร นวัตกรรมในการสร้างสิ่งใหม่ ๆ คิดใหม่ ทำใหม่ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาองค์กร นวัตกรรมเกิดขึ้นได้ด้วยฝีมือของมนุษย์ที่มีความคิดสร้างสรรค์ มุ่งมั่นพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทรัพยากรมนุษย์ที่สร้างนวัตกรรมได้ต้องมีทุนความรู้ ทุนทักษะ ทุนปัญญาและทุนความสุข จึงเป็นหน้าที่ของผู้นำองค์กรต้องสรรหาและต้องรักษาทุนเหล่านี้ให้มีขึ้นในทรัพยากรมนุษย์มีเป้าหมายร่วมกัน เพราะเป็นปัจจัยที่ผลักดันให้คนในองค์กรเกิดพฤติกรรมและความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนั้น เวียงวชิรธรณ์ ท่ามูล (2557 : 41) อธิบายว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมควรประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลัก ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง การคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม การมีจริยธรรมและตรวจสอบได้ การบริหารความเสี่ยง บรรยากาศแห่งองค์กร นวัตกรรมปัจจัยเหล่านี้ที่ผู้นำต้องใช้เป็นกระบวนการสำคัญในด้านการพัฒนาขององค์กรให้มากขึ้น

จากการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในสภาพการณ์ปัจจุบัน ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม 10 บึงกอก – หนองกุลลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ต้องมีการปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วอยู่ตลอดเวลาเพราะผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะเป็นตัวบ่งชี้ว่าองค์กรจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวและจากผลการปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ได้กล่าวถึงปัญหาที่เกิดผู้บริหารสถานศึกษายังคงขาดการเรียนรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการบริหารที่เพียงพอที่ยึดติดกับการบริหารแบบเดิม ๆ ซึ่งอาจทำให้การบริหารจัดการปัญหาต่าง ๆ นั้นยากลำบาก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1, 2565 : 27)

จากความสำคัญและปัญหา จะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงและเกิดการพัฒนาศึกษาอย่างยั่งยืน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม 10 บึงกอก – หนองกุลลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาให้มี

ประสิทธิภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของการศึกษาไทยในระดับสากลได้อย่างมีคุณภาพบนฐานของการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา ซึ่งผู้นำมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการสร้างพัฒนาและเป็นแรงผลักดันสำคัญให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม 10 บึงกอก – หนองกุลลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม 10 บึงกอก – หนองกุลลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาในกลุ่ม 10 บึงกอก – หนองกุลลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 9 คน และครูผู้สอน จำนวน 141 คน รวมทั้งสิ้น 150 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 , สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2566 : ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาในกลุ่ม 10 บึงกอก – หนองกุลลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1986 อ้างอิงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 43) ได้จำนวน 108 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 9 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และครูผู้สอน จำนวน 99 คน โดยวิธีการเทียบสัดส่วนตามจำนวนครูในโรงเรียนและการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม 10 บึงกอก – หนองกุลลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาจากนักวิชาการและงานวิจัย ดังนี้ Wooi (2013) ; Couros (2014) ; เวียงวิวรรค์ ทำทูล (2557 : 6) ; ทินกร บัวชู (2559 : 21) ; จีราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560 : 16) ; ปวีณา กันถิ่น (2560 : 5) ; พัชรา วาณิชวสิน (2560 : 20) ; ภริญา สายศิริสุข (2561 : 31) ; อรพิน อิมรัตน์ (2561 : 26) ; พิรตณย์ จัตุรัส (2561 : 21) ; สุรกิจ สุวรรณเกษม (2561 : 8) ; จูตินันท์ นรรนทะศรี (2563 : 85)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้มีลักษณะเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม 10 บึงกอก – หนองกุลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ชุด ใช้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยแบบสอบถาม เกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การคิดสร้างสรรค์ 3) การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม และ 4) การบริหารความเสี่ยง และหลักเกณฑ์ที่กำหนดมีรูปแบบของคำถามเป็นแบบการตอบสนองคู่ (Dual Response Format) ให้ผู้ตอบแบบแสดงความคิดเห็นตามการรับรู้ในส่วนของสภาพที่ควรจะเป็น และส่วนของสภาพที่เป็นจริงเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและทำการลงรหัสสถานศึกษา โดยมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามการศึกษาความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม 10 บึงกอก – หนองกุลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และวิธี Modified Priority Needs Index (PNIModified) แล้วนำมาจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นโดยเรียงดัชนีจากมากไปหาน้อย และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม 10 บึงกอก – หนองกุลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

ผลการศึกษา ความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม 10 บึงกอก – หนองกู่ลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม 10 บึงกอก – หนองกู่ลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิง นวัตกรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา	สภาพ ที่เป็นจริง (D)			สภาพ ที่ควรจะเป็น (I)			PNI (I-D)/D	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.25	.57	มาก	4.78	.35	มากที่สุด	.12	2
2. ด้านการคิดสร้างสรรค์	4.34	.58	มาก	4.85	.26	มากที่สุด	.11	3
3. ด้านการทำงานเป็นทีมและมี ส่วนร่วม	4.37	.53	มาก	4.87	.28	มากที่สุด	.11	3
4. ด้านการบริหารความเสี่ยง	4.25	.65	มาก	4.86	.29	มากที่สุด	.14	1
รวม	4.30	.57	มาก	4.84	.28	มากที่สุด	.12	

จากตาราง 1 พบว่า ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวม มีค่าเท่ากับ .12 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารความเสี่ยงมีค่าดัชนีลำดับความสำคัญ (PNI) สูงสุดเป็นลำดับแรก (.14) รองลงมา คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ (.12) และมี 2 รายการที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญ (PNI) เท่ากัน คือ ด้านการคิดสร้างสรรค์ (.11) และการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม(.11)

อภิปรายผล

จากการศึกษาความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม 10 บึงกอก – หนองกู่ลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ในการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า จากการสังเคราะห์คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง ได้ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อสังเคราะห์คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและสรุปผล พบว่าทุกด้านมีความต้องการจำเป็นไม่แตกต่างกัน โดยคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิง

นวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเรียงตามลำดับสภาพที่ควรจะเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่

- 1) ด้านการบริหารความเสี่ยง
- 2) ด้านการมีวิสัยทัศน์
- 3) ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วมและ
- 4) ด้านการคิดสร้างสรรค์สอดคล้องกับอรรถิณ (2561) ที่กล่าวว่า คุณลักษณะของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ได้แก่ ผู้ที่มีความสามารถในการบริหารความเสี่ยง เป็นผู้มีวิสัยทัศน์เป้าหมายและกลยุทธ์ด้านนวัตกรรม สร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ กล้าทดลองสิ่งใหม่ๆ แสวงหาโอกาส ใช้ประโยชน์จากโอกาสในการแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรมและการมีความกระตือรือร้น แสวงหาความรู้ใหม่ ฝึกฝน การเปลี่ยนแปลงเพื่อความก้าวหน้าและสอดคล้องกับจิระศักดิ์ นามวงษ์ (2563) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม มีความสำคัญต่อการบริหารงานของบุคลากรในองค์กร คือ ช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน มีจุดเน้นหรือเป้าหมายร่วมกันในการปฏิบัติงาน เกิดสัมพันธภาพที่ดีภายในกลุ่มเกิดความไว้วางใจระหว่างกันในการทำงาน สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานไปสู่วิสัยทัศน์ขององค์กร นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อองค์กรในการกำหนดทิศทางขององค์กรอย่างมีกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยวิธีการในเชิงสร้างสรรค์อย่างมีกลยุทธ์ การสร้างนวัตกรรมใหม่ในการผลิตหรือปรับปรุงการผลิตสินค้าและการบริการ การบริหารจัดการด้วยวิธีการทำงานในรูปแบบของเครือข่ายและองค์กรสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการที่มีความคาดหวังเพิ่มขึ้นจากการใช้บริการขององค์กรและสามารถสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงนวัตกรรมและสอดคล้องกับฐิตินันท์ นันทะศรี (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามี 5 องค์ประกอบ คือ 1) การมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม 2) การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม 3) การมีทักษะการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม 4) การแสดงบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม และ 5) การมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- จิระศักดิ์ นามวงษ์ (2563). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิราภา ประพันธ์พัฒน์. (2560). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- ฐิตินันท์ นันทะศรี. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ทินกร บัวชู. (2559). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปวีณา กันถิ่น. (2560). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระราชรัฐ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พัชรา วาณิชคิน. (2560). การพัฒนาภาวะผู้นำ : จากทฤษฎีสู่แนวปฏิบัติที่ดีและกรณีศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ปัญญาชน.
- พีรณีย์ จัตุรัส. (2561). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39. บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ภิญญา สายศิริสุข (2561). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตปัญจภาคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เวียงวิวรรธน์ ทำทูล. (2557). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21. บัณฑิตวิทยาลัย : บัณฑิตวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สุรกิจ สุวรรณแกม. (2561). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อรพิน อัมรัตน์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- Couros, G. (2014). *Eight characteristics of the innovative leader*. Retrieved from <http://georgecouros.ca/blog/archives/4811>, May26, 2021,
- Wooi, T. (2013). *Innovation leadership in education*. Retrieved from <http://www.slideshare.net/timothywooi/innovationleadershipineducation29983666>. October 5, 2021.

